

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
13 februari 2023 (mondelinge uitspraak 7 februari 2023)

Zitting: 7 februari 2023 te Amersfoort
De commissie bevindt zich in De Brink op het terrein van ...
De mondelinge behandeling heeft via beeld -en geluidsverbinding plaatsgevonden

Klachtnummer: KC 2023 – 013

---

1. De klacht

De klachtmelding vermeldt de volgende klachten:

- Klager is het niet eens met de gedwongen opname en het beperken van zijn bewegingsvrijheid.
- Klager heeft een klacht over de bejegening. Het personeel loopt soms zomaar zijn kamer binnen. Hij heeft recht op zijn privacy.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 1 februari 2023 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen.
- Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 5 februari 2023 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Op 5 februari 2023 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 27 februari 2023..
- De commissie heeft van aangeklaagde geen schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 7 februari 2023 plaatsgevonden.
- De beslissing, zie punt 7, is op dezelfde datum aan klager, aangeklaagde en de pvp meegedeeld (telefonisch en voor zover mogelijk per email).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is geboren op ... Hij is in voorgeschiedenis bekend met een bipolaire stoornis waarvoor hij eenmaal eerder is opgenomen in verband met een manisch-psychootische episode en drugsgebruik. Klager is door zijn ouders het huis uitgezet na een agressie incident. Klager is op 19 januari 2023 met een crisismaatregel in ... opgenomen en op 20 januari 2023 naar ..... overgeplaatst.

Op 19 januari 2023 heeft de burgemeester een crisismaatregel genomen, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding, het opnemen in een accommodatie en het beperken van de bewegingsvrijheid zijn toegewezen.

Op 21 januari 2023 heeft de zorgverantwoordelijke klager onderzocht en op 21 januari 2023 is de voorgenomen beslissing met hem besproken.

Op 23 januari 2023 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de crisismaatregel en wordt klager namens de geneesheer-directeur schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing bij de klachtencommissie en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De zorgverantwoordelijke stelt in de beslissingsbrief van 23 januari 2023 dat zij heeft besloten om klager verplichte zorg te geven.

De zorgverantwoordelijke stelt dat een verblijf op een afdeling op dit moment nodig is om klager goed te kunnen behandelen. Klager is de avond ervoor over het hek geklommen, naar Utrecht gegaan en de ochtend erop via de politie teruggebracht naar de afdeling. Omdat klager anders weer weg kan gaan, is verblijf op een gesloten afdeling noodzakelijk.

De zorgverantwoordelijke stelt dat behandeling van de manie nodig is om ernstig nadeel voor klager en zijn omgeving te voorkomen. Klager heeft de medicatie drie maanden geleden gestopt. Omdat behandeling van de manie ambulante onvoldoende lukt en er sprake is van agressie tegen zijn ouders, is verblijf op een afdeling nodig.

De zorgverantwoordelijke vindt dat klager op dit moment niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ten aanzien van de verplichte zorg die hij zal krijgen.

Op 23 januari 2023 heeft de rechtbank Midden - Nederland, locatie Utrecht, een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel verleend, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding, het opnemen in een accommodatie en het beperken van de bewegingsvrijheid zijn toegewezen.

Op 23 januari 2023 heeft de zorgverantwoordelijke klager onderzocht en op 23 januari 2023 is de voorgenomen beslissing met hem besproken.

Op 24 januari 2023 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel en wordt klager namens de geneesheer-directeur schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing bij de klachtencommissie en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De zorgverantwoordelijke stelt in de beslissingsbrief van 24 januari 2023 dat zij heeft besloten om klager verplichte zorg te geven.

De zorgverantwoordelijke stelt dat behandeling van het psychiatrische toestandbeeld nodig is om nadeel voor klager en zijn omgeving te voorkomen. Klager is enkele weken geleden zelfstandig met medicatie gestopt. Behandeling van de manische episode lukt ambulante onvoldoende en daarnaast is er sprake geweest van een agressie incident. Om deze redenen is verblijf op een gesloten afdeling van een psychiatrische instelling nodig.

De zorgverantwoordelijke vindt dat klager op dit moment niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ten aanzien van de verplichte zorg die hij zal krijgen.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter hoorzitting een toelichting op zijn klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat antwoordt hij dat het naar omstandigheden goed met hem gaat. Klager zegt over de opname dat dit nogal krom is gegaan. Hij zegt dat hij thuis door zijn broer werd aangevallen en dat hij toen zelf de politie heeft gebeld. Vervolgens is hij ongewild meegenomen en heeft hij vijf uur op het politiebureau gezeten, waarna hij voor één nacht naar ... is gebracht en vervolgens op ... is opgenomen. Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij vaker aanvaringen heeft met zijn broer en dat de politie dat ook weet.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij eerder is opgenomen met een bipolaire stoornis. Hij heeft een Second Opinion gevraagd, maar daar heeft hij nog niets over gehoord.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat er een zorgmachtiging voor zes maanden is aangevraagd. Hij wil van de HIC afdeling naar Medium Care. Klager wil naar huis om zijn spullen terug te krijgen. Hij wil zijn eigen email, social media en telefoon gebruiken. Volgens klager is zijn telefoon bij zijn ouders gestolen.

Gevraagd of klager al om ontslag heeft gevraagd, antwoordt hij dat hij hierover met de psychiater heeft gesproken, maar dat de psychiater zegt dat hij nog niet weg kan. Een schriftelijk verzoek heeft hij niet gedaan.

Hiernaar gevraagd antwoordt klager dat hij meubelmaker, personal trainer en nachtwaker is en dat hij door de beperking van de bewegingsvrijheid niet kan werken en niet kan sporten. Klager vindt dat de vrijheidsbeperking onterecht is.

Gevraagd naar de klacht van klager over de bejegening antwoordt hij dat er een enkele keer personeel zonder kloppen of roepen zijn kamer binnen was gekomen, terwijl hij bijna naakt was. Dit was alleen de eerste twee weken aan de orde. Hij zegt dat hij nu goed begrepen wordt en dat alles is veranderd. Op de vraag van de voorzitter of hij dit klachtonderdeel wil intrekken, antwoordt klager dat hij dat niet wil.

Op de vraag welke medicatie klager nu gebruikt antwoordt hij dat hij Lithium en promethazine neemt wat niet veel effect heeft. Klager zegt dat hij niet afhankelijk is van medicatie. Hij vertelt dat hij onlangs een half uur is weggegaan voor het maken van een afspraak bij de poli en daar iets boziger dan normaal was. Hij zegt dat hij geen chaos heeft veroorzaakt en alleen een beetje aangebrand was.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd, antwoordt hij dat hij dit wel vindt en dat hij benieuwd is wat de commissie nu gaat doen. Hij heeft financiële verplichtingen, hij heeft niets te doen en vindt de opname tijdverspilling. Klager zegt dat hij hier zit omdat er gevochten is, maar dat hij onschuldig is. Hij vindt het onterecht en is woedend dat zijn broer nog vrij rondloopt.

Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen, antwoordt zij dat er bij klager geen sprake is van een psychiatrische stoornis en dat er geen ernstig nadeel is. Met sporten en werken voelt klager zich beter en heeft hij geen medicatie nodig, dus is er geen reden voor een langere opname. Klager is stabiel genoeg om zijn vrijheden terug te krijgen en met ontslag te gaan.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting is aangeklaagde niet aanwezig om verweer te voeren. De vervanger mw. S. is bereid om een toelichting te geven, nu zij betrokken is bij de behandeling van klager. Haar toelichting wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd naar het perspectief van klager antwoordt mw. S. dat zij de vrijheden van klager aan het opbouwen zijn naar driemaal per dag 30 minuten. Twee weken geleden was dit niet gelukt: klager is naar de poli gegaan en was daar agressief. Als de opbouw nu goed gaat, worden de vrijheden weer verder opgebouwd. Hierna volgt verlof om uiteindelijk met ontslag te gaan met ambulante zorg via het Fact team. Aankomende donderdag is er een gesprek met het Fact team, de ouders en klager om een en ander te regelen. Mw. S. verwacht niet dat de opname nog lang zal duren. Klager is steeds beter in samenwerking.

Gevraagd hiernaar antwoordt mw. S. dat klager nu een manische episode heeft. Zij is er niet van op de hoogte dat klager om een Second Opinion heeft gevraagd en hoort dit voor het eerst. Zij weet niet wat de psychiater doet, maar een aanvraag kan worden gedaan. Mw. S. zegt niets gehoord te hebben over een klacht over bejegening, zodat zij hierop niet kan reageren.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en de informatie van wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechtbank op 23 januari 2023 toegewezen machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel met betrekking tot de opname en de beperking van de bewegingsvrijheid en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg en de beslissingsbrief van 24 januari 2023 met betrekking tot de opname en het beperken van de bewegingsvrijheid stelt de commissie vast dat deze voldoen aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 24 januari 2023 blijkt dat klager bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis.

Klager heeft hier tegenover gesteld dat bij hem geen sprake is van een psychische stoornis, althans dat er geen sprake is van een manische episode bij een bipolaire stoornis. De commissie heeft daarom allereerst na te gaan of er sprake is van een psychische stoornis zoals bedoeld in de Wvggz.

De commissie stelt vast dat de rechtbank op 23 januari 2023 een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel heeft verleend en dat de rechtbank in haar beschikking kennelijk tot de overtuiging is gekomen dat er bij klager sprake is van een geestelijke stoornis in de zin van de Wvggz.

Verder stelt de commissie vast dat klager bij de beoordeling door de rechtbank van het verzoek tot het verlenen van een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel niet om een second opinion heeft verzocht; althans dit is de commissie niet gebleken.

De commissie ziet, gelet op het bovenstaande en op de presentatie van klager ter zitting geen redenen om aan de beoordeling ter zake te twijfelen en is daarom van oordeel dat voldoende aannemelijk is dat er bij klager sprake is van een geestelijke stoornis zoals bedoeld in art. 3:1 jo. art.7:1 Wvggz.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 23 januari 2023 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Hij heeft op 23 januari 2023 overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing is op 24 januari 2023 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klager een afschrift van de beslissing gegeven en hem op 24 januari 2023 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder de opname en de beperking van de bewegingsvrijheid, de geestelijke stoornis in stand blijft en dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvggz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte zorg leidt tot ernstig nadeel. Klager is het huis uitgezet door zijn ouders na een agressie incident. Het ernstig nadeel bestaat uit achterdocht, oninvoelbaarheid en dreigend gedrag en lichaamshouding richting omgeving onder invloed van drugsgebruik. Er is geen ziektebesef of -inzicht.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van de zorgverantwoordelijke tot verplichte zorg (de opname en de beperking van de bewegingsvrijheid) voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg met betrekking tot de opname en de beperking van de bewegingsvrijheid op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegrond**.

De commissie overweegt ten aanzien van de klacht over de bejegening het navolgende. Klager stelt dat personeel zonder kloppen of roepen zijn kamer binnen is gekomen en dat hiermee zijn privacy is geschonden. De commissie constateert dat er geen aanwijzingen zijn die de stelling van klager bevestigen. Ook is er hierover niets in de decursus opgenomen. De commissie is op grond hiervan van oordeel dat onvoldoende kan worden vastgesteld of er sprake is geweest van een schending van privacy c.q. een onheuse of onjuiste bejegening van klager en dat deze klacht niet kan slagen. Dit rust er niet op dat aan de woorden van klager geen geloof wordt gehecht, maar op het feit dat een handeling eerst met voldoende zekerheid moet komen vast te staan voordat daarover een verder oordeel kan worden gegeven.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klacht: **Ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. S.J.M. de Neeve, voorzitter,
Dhr. drs. T.M. Lenz, psychiater,
Mw. drs. C.J.M.M. van de Gevel, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.